

Ad 3um. R. D. Cons. Ergo non habent sacramenta ut sua *C.*: ut Ecclesiae *N.* Sicut *S.* Scriptura, quam habent hæretici, non est eorum, sed Ecclesiae: vel sicut res tua jure proprietatis pertinet ad te solum, licet ab alio quocumque possessore delineatur. Deinde Deus quibuscumque membris ceu instrumentis uti potest. Caput naturale equidem per membra mortua non influit in corpus; cum enim influxus ejus vitalis sit, influere debet per membra viventia: at Christus caput morale per hæreticos non ceu per membra influit, sed ceu per instrumenta.

Ad 4um. R. C. Ant. N. Cons. Illi enim, qui baptizantur ab hæreticis, etiam generantur ab Ecclesia, quia baptizantur Baptismo, qui est Ecclesiae, quem ministrant hæretici ceu instrumenta. Sicut videlicet, inquit *Aug. L. 5. de Bapt. c. 24.* Sara ex utero Agar ancillae jure conjugali genuit Abrahamæ Ismaelem, sic Ecclesia ex utero ancillae, hæresis, ut ex divino semine, scilicet Baptismate quod ejus est, Christo sponso suo filios procreat.

Ad 5um. R. D. Ant. Nullum habent jus in sacramenta Christi, ut illa administrant licite et legitime *C.* ut nec valide, auctoritate Christi illa administrare valeant *N.* *Multa enim*, ait *Aug. ad hanc object. L. 5. de Bapt. c. 15. n. 19., contra jus dantur; non tamen ideo vel nulla, vel non data dicuntur.* Quique eorum hæresi non consentiens Baptismum ab iis bona fide, in necessitate suscipit, conventionem cum Belial non habet. His porro objectionibus addi etiam possunt, quæ *Art. seq.* afferentur.

ARTICULUS III.

AN AD VALOREM SACRAMENTI SALTEM REQUIRATUR IN MINISTRO PROBITAS?

157. *Præmitto.* Seculo IV. dispari longe modo et pertinacia vere hæretica rebaptizantium errorem propugnarunt, auxeruntque Donatistæ, sic dicti a Donato episcopo a Casis-nigris, ut inquit *Aug. L. 1. retract. c. 21.* schismatis Carthaginensis in Cæciliani electione promotore principe. Mortuo Majorino episcopo, cum Cæcilianus communibus populi suffragiis esset electus Episcopus, et a Felice Aptungitano ordinatus, Botrus et Cælestius, qui ipsi episcopatum ambierant, Luciliæ Cæciliano pridem subinfensæ, potentis feminae præsidii adjuti, nullam esse aiebant Cæciliani ordinationem, utpote a Felice factam, homine improbo, quem ceu traditorem sacrorum Codicum criminabantur, dicendo, sacramenta non solum collata ab hæreticis extra Ecclesiam, sed etiam ab improbis intra Ecclesiam nulla esse. Paucis *S. Optatus* hoc schisma depinxit *L. 1. c. 29., schisma*, inquit, *confusa mulieris iracundia peperit, ambitus nutrit, avaritia roboravit.* Quod novum dogma hæreticum postea nonnihil emollientes peccatorem publicum inter et occultum distinguebant docendo, valida adhuc esse sacramenta collata a peccatore occulto, at non publico; unde et Catholicos, quod Baptismum susceptum in hæresi vel schismate non repeterent, ac rata haberent sacramenta collata ab improbis, pro hæreticis habebant, teste *Aug. L. 3. de hæresib. num. 69.* Sæpius *S. Aug.* totius definitionem Ecclesiae ipsis opposuit factam plenario in Concilio; at contendebant Donatistæ, Ecclesiam toto

in orbe, criminum et abusu multitudine oppressam, sepultamque in una Donati parte, pro qua videlicet supra 400. stabant episcopi, consistere. Quodnam vero fuerit plenarium istud Concilium, disputant Critici, aliis ARELAT. I. non adeo multo post CYPRIANI mortem tempore habitum, aliis generale NICÆN. I. opinantibus. Quæ sententia postrema *S. AUGUSTINO* videtur conformior; ait enim *S. Doctor*, fuisse hoc totius orbis Concilium; sed hoc soli NICÆNO convenit; ARELATENSE enim, etsi plures in eo, quam in NICÆNO convenerint episcopi, numero facile 600., hoc tamen ex solis constabat Occidentalibus; NICÆNUM contra ex episcopis totius orbis.

Hanc Donatistarum hæresin sec. XII. resuscitasse dicuntur Apostolici, ut *S. BERNARD. serm. 66.* in Cantica innuit; tum sec. XIV. Waldenses et Albigenses, *S. ANTONINO* teste 4. p. *Theol.*: longius vero his omnibus progressi sec. XIV. Wicleffistæ, ea tantum sacramenta valida dicentes, quæ a ministris prædestinatis conficerentur.

158. *Dico.* In ministro ad sacramenti valorem probitas, h. e. sanctitas, vel status gratiæ non requiritur. Est de fide.

Constat 1°. ex *Concl. Art. præced.* a potiori; si enim sacramentorum valori non obstat hæresis, quanto minus status peccati?

2°. Auctoritate et definitione Concilii CONSTANTIENSIS damnantis *Art. 4um. Wicleffi: Si episcopus, aut sacerdos existat in peccato mortali, non ordinat, non conficit, non consecrat, non baptizat.* Ac Concilii TRID. *Sess. 17. Can. 12. Si quis dixerit, ministrum in peccato mortali existentem, modo omnia essentialia, quæ ad sacramentum aut conficiendum, aut conferendum pertinent, servaverit, non conficere, aut conferre sacramentum, anathema sit.*

3°. Ex traditione et praxi Ecclesiae perpetua nunquam iterantis sacramentum collatum a ministro peccatore, sive occulto, sive publico, sed semper damnantis, qui contrarium sentirent.

4°. Ex auctoritate SS. Patrum, quorum una vox est, una sententia, sacramenta sic esse in potestate Dei, vel Christi, ut efficaciam suam ministrorum sanctitati prorsus non debeant, velut disertè tradit *S. GREGOR. NAZ. orat. 40. de Bapt. n. 26., S. CHRYSOST. hom. 8. in epist. 1. ad Cor. n. 1. (opp. 10. p. 66. C.)* ac nitide *S. AUG. L. 2. contr. epist. Parmeniani c. 10. n. 22. dicens: Omnia sacramenta cum obsint indigne tractantibus; prosunt tamen per eos digne suscipientibus.* Et *Tract. 5. in Joan. n. 18. Dedit Judas, inquit, et non est baptizatum post Judam: dedit Joannes, et baptizatum est post Joannem; quia si datus est a Judâ baptismus, Christi erat; qui autem a Joanne datus est, Joannis erat... Sic ergo quos baptizavit ebriosus, quos baptizavit homicida, quos baptizavit adulter, si Baptismus Christi erat, Christus baptizavit.* Ubi *S. Pater* simul rationem expressit, ex qua infra idem probabimus.

5°. Ex ratione theologica. Potestas et virtus sacramentorum apud Christum, non apud ministrum est, ut modo ex *Aug.* notatum, et *Art. præced.* ex *S. Scriptura n. 144.* Quia scilicet semper principalis operans Christus est. Nocet igitur minister malus sibi, ut infert *Aug. Tr. 5. in Joan. cit.*; sed aliis tamen prodest, estque instar canalıs, qui licet lapideus sit, et ex aqua fructum ferre non possit, hortis tamen aquam, et cum aqua pluri-

mum fructum affert: ex AUGUST. Tract. 5. in Joan, n. 15. Item, est instar sigilli, quod sive plumbeum, sive aureum sit, semper eandem imprimit imaginem principis, quæ similitudo S. GREGORIO NAZ. loc. cit. placuit; vel ut cerea fax, quæ aliis præluces seipsam consumit, ut ait NICOLAUS I. Papa ad consulta Bulgarorum. c. 71. (Labb. t. 8. p. 541.)

Adde hoc ingens absurdum; si sacramentorum valor dependeret a ministri probitate, vel statu gratiæ, cum hæc desint multis, sacramenta persæpe essent irrita, cum ingenti animarum dispendio; non esset eorundem iterationis finis, nunquam anxietatum; itaque Christus parum Ecclesiæ, parum animarum salutis providisset; quæ quam longissime abhorrent a fine et scopo Christi sacramenta instituentis.

159. Obj. I. Ex S. Scriptura 1º. Eccl. 34. 4. *Ab immundo quis mundabitur?* Et v. 30. *Qui baptizatur a mortuo, et iterum tangit eum, quid proficit lavatio illius?* Ergo impii mundare quicumque non possunt a peccatis, aut conferre Baptismum validum; sed talis Baptismus *aqua mendax* est, ut ait Jeremias cap. 15.

2º. Aggæi 2. contaminari dicitur, *quidquid tetigerit pollutus in anima*: sed peccator est pollutus in anima; ergo.

3º. Eccles. 10. 4. *Musæ morientes perdunt suavitatem unguenti*: sed tales musæ peccatores sunt, et unguentum hoc est sacramentum; ergo.

4º. Matth. 7. Christus dicit: *Non potest arbor mala bonos fructus facere*: atqui peccator est arbor mala. Præterea

5º. Christus Joan. 20. ait ad Apostolos, inque iis ad sacerdotes omnes: *Accipite Spiritum sanctum; quorum remisistis peccata, etc.*; ergo nemo potest remittere peccata, nisi habeat Spiritum sanctum; sed improbi illum non habent; ergo.

Ad 1º. R. D. 1º. Cons. Ergo impii non possunt mundare virtute propria et principali C. virtute Christi, et ut causa instrumentalis N. Sicut medicina potest ægro conferre sanitatem, qua ipse caret; sic actio sacramentalis posita a ministro improbo mundare potest Christi virtute et nomine. N. autem 2º. Cons. Nam textus ex quo educitur plane imperlinens est; ibi enim de purificatione ab immunditia legali sermo est, quæ contrahatur ex contactu cadaveris, vel mortui; ac sensus est: quid prodest post cadaveris contactum purificari lustrationibus legalibus, si rursus repetito illius contactu eandem de novo immunditiam contrahas? Deinde qui baptizatur a peccatore, baptizatur quidem a mortuo ceu instrumento; attamen baptizatur a Christo vivente tanquam a causa principali, inquit Aug. L. 2. contra epist. Petiliani L. 10. c. 22. Jeremias per aquam mendacem populum perfidum intelligit, non aquam Baptismi, quæ ex se nunquam mendax est; sed solum per accidens ob pravam dispositionem recipientis.

Ad 2º. R. 1º. Etiam hic textus inepte contra litteram affertur; pollutus enim hoc quoque loco dicitur, qui corpus mortui attigerit juxta legem Numeror. 19., ait Hieron. in Aggæum.

2º. Textum huc licet applicando, contaminari dicitur, quod tangit pollutus ut pollutus, non ut Dei minister, ut inquit S. OPTAT. Milevitanus Lib. 6. de schism. Donatist. c. 3.

Ad 3º. R. N. min. quoad p. 2º. Per unguentum hic odor bonæ famæ

indicatur; scilicet musæ morientes, sive impii perdunt suavitatem unguenti, sive odorem bonæ famæ; non vero perdunt Dei virtutem, per quam agunt in sacramentis, juxta S. Aug. L. 2. contr. Parmenianum cap. 10. n. 22.

Ad 4º. R. Explico cum D. juxta AUGUSTINUM cont. epist. Petiliani L. 2. c. 6. n. 13. Arbor mala, vel peccator qua talis C. qua minister Dei N.

Ad 5º. R. D. Cons. Nemo potest remittere peccata, nisi habeat Spiritum sanctum, h. e. potestatem per Spiritum sanctum communicatam C. nisi habeat Spiritum sanctum, h. e. ejus gratiam sanctificantem sibi inhaerentem N. Potestas conficiendi sacramenta non est gratia gratum faciens, sed gratis data in aliorum commodum, quæ etiam in peccatoribus et infidelibus esse potest.

160. Obj. II. Ex SS. Patribus 1º. S. Aug. pluribus in locis docet, ministros malos non posse dare remissionem peccatorum; sic L. 3. de Bapt. contr. Donat. c. 18. ait de ministris malis: *Tales ipsius Cypriani temporibus baptizabant.... remissam tamen peccatorum non dabant; quæ per orationes sanctorum; id est per columbæ gemitus datur... non enim raptoribus ac feneratoribus diceret Dominus: si cui dimiseritis peccata, dimittentur illi... sed solvitur, qui cum columba fecerit pacem, et ligatur, qui cum columba non habet pacem*; ergo.

2º. S. Hieron. in cap. 3. Sophon. asserit, erroneum esse putare, Eucharistiam fieri posse verbis sacerdotis, non vita; solemnè oratione, non meritis; ergo hæc ad valorem requirit.

Ad 1º. R. Docet, ministros malos, sive hæreticos, sive schismaticos non posse dare remissionem peccatorum, vel gratiam iis, qui consentiendo eorum hæresi, vel schismati, vel malitiæ ponunt obicem C. secus N. Responsio ex ipso textu colligitur: ait enim, Christum non dedisse raptoribus et feneratoribus potestatem solvendi, ligandi; sed *solvitur, qui cum columba fecerit pacem*, h. e. a schismate redeunt ad Ecclesiam; *ligatur autem qui cum columba non habet pacem*, h. e. vult remanere in schismate; eoque casu talium remittendi peccata potestatem non dedit ministris Deus. Eodem modo exponi debet, quod dicit L. 5. de Bapt. c. 22., hæreticos Baptismum, non gratiam dare posse juxta dicta Art. præced. Cæterum mens Aug. nemini dubia esse potest, cum eo nemo valentius dogma hoc catholicum contra Donatistas sit tuitus, ut ex recitatis ejus sententiis liquet.

Ad 2º. R. S. Hieron. ibi ad significationem vocis *Eucharistia* alludit, quæ gratiarum actionem significat, dicitque, ut hæc Deo grata ac vera sit, requiri præter verba consecrationis probitatem sacerdotis atque vitam sanctam. De ordinationibus factis a simoniacis, intrusis ac similibus abunde jam dictum suo loco fuit de Sacram. Ord. ubi de ministro hujus sacramenti.

161. Obj. III. Ex ratione 1º. Nemo dat, quod non habet: sed minister improbus non habet Spiritum sanctum; ergo nec eundem dare posset.

2º. Hoc modo nullum foret discrimen inter ministrum probum et improbum, bonum et malum: sed hoc pugnat cum communi fidelium sensu, qui judicant, melius esse, sacramentum a ministro bono, quam a malo percipere.

3°. Sacramentum ut conferatur valide, debet fieri Christi nomine, et minister debet agere ut instrumentum Christi: sed improbi non possunt esse ministri et instrumenta Christi; nam instrumentum agenti principali conjunctum esse debet; ergo.

Ad 1^{am}. R. D. M. Nemo dat virtute propria, quod non habet; vel si agat ut causa principalis nomine proprio C. nemo dat virtute et potestate aliena, quod non habet; aut si nomine alieno agat ut causa mere instrumentalis N. Sic D. *min. et N. Cons.*

Ad 2^{am}. R. D. M. Nullum foret discrimen, quantum ad substantiam sacramenti C. neque hoc pugnat cum fidelium sensu. Quantum ad humana merita, dignam sacramentorum administrationem et ædificationem N.

Ad 3^{am}. R. N. *min. Rationem D.* Debet esse conjunctum agenti principali per amicitiam et gratiam N. per institutionem et intentionem, ut velit facere, quod Christus instituit, et cujus potestatem ab eo accepit C.

ARTICULUS IV.

QUID REQUIRATUR IN MINISTRO, UT SACRAMENTUM MINISTRET LICITE?

Minister sacramenti alius est talis ex officio, sive per se, qui speciali consecratione ad tale sacramentum conficiendum, vel ministrandum deputatus est, ut episcopus ad conficiendum et ministrandum sacramentum Confirmationis et Ordinis; sacerdos ad sacramenta Eucharistiæ, Pœnitentiæ, Extremæ Unctionis. Alius est minister per accidens, non ex officio talis, h. e. non specialiter consecratus, vel deputatus ad sacramentum ministrandum. Prior etiam minister solemnitatis dicitur, posterior necessitatis.

162. *Dico I.* Minister ex officio talis, sive specialiter consecratus et deputatus per se loquendo peccat mortaliter, sacramentum in statu peccati mortalis conficiens.

Prob. I. Ex S. Scriptura. Multo magis requiritur sanctitas et mundities in ministris sacramentorum novæ Legis, quam veteris; hæc enim nostrorum figuræ tantum et umbræ erant: sed sub culpa gravi requirebatur in ministris Legis veteris sanctitas et mundities, Exod. 19. *Sacerdotes quoque, qui accedunt ad Dominum, sanctificentur, ne percutiat eos.* Levit. 22. *Omnis homo, qui accesserit de stirpe vestra (Aaronica, ad ea, quæ consecrata sunt, in quo est immunditia, peribit coram Domino; pœnæ autem intentatæ gravitas gravitatem detegit culpæ; ergo.*

Prob. II. Auctoritate Patrum e quibus S. Aug. L. 2. contr. epist. Parmen. c. 10. jam supra relatus, *Omnia, inquit, sacramenta, cum obsint indigne tractantibus, prosunt tamen per eos digne suscipientibus.* Et in Ps. 103. n. 9. *Videant, qualem rationem habituri sunt cum Deo, qui sanctis non sancte utuntur; hoc vero de ministris dixit.* Tum Tract. 5. in Joan. n. 15. *Ego dico, et omnes dicimus, quia justos oportet esse tanti Judicis ministros.* S. GREG. L. 1. ep. 25. (opp. t. 2. p. 508. B.) *Necesse est, ut esse munda studeat manus, quæ diluere sordes curat... scriptum namque est: Mundamini, qui fertis vasa Domini.* Similia referunt alii apud SUAREZ hic; Unde et GREG. IX. c. ult. de

tempor. ordinand. ait: *Sacerdotes iniquos sub interminatione judicii divini obtestandos esse, si non pœnituerint, ut in susceptis ordinibus non ministrent; Ac Rituale Romanum, impure vel indigne sacramenta administrantes in æternæ mortis reatum incidere.*

Prob. III. Ratione. Quia sacramenta in se sunt res sanctissimæ, in se moraliter continentes Christi merita et sanguinem; ergo ipso dictante rationis lumine sancte tractanda sunt. Deinde minister sacramentum conficiens Christi ipsius gerit et sustinet personam, estque unum agens cum Christo tanquam agente principali; ergo gravis in hunc et sacramenta irreverentia committitur, si tantæ sanctitatis et dignitatis actio indigne exerceatur.

Dixi 1°. Minister *ex officio* conficiens; quod si enim talis non sit, ut in baptismo accidit, quem laicus in necessitate ministrat, complures putant eum non peccare mortaliter, quod non sit ad hoc specialiter consecratus. Verum contrarium affirmant communius alii; eo quod de ministris quibuscumque sine discrimine pronuntiant Patres, ministrum in statu peccati mortalis conficientem sacramentum peccare mortaliter, et quosvis alloquitur rectæ rationis vox: sancta sancte tractanda esse.

Dixi 2°. *per se loquendo*; quia per accidens excusari potest, non a mortali solum, sed etiam veniali; si invincibiliter se in statu peccati esse ignoret, vel non advertat: aut, etsi advertat, adeo urgeat necessitas, ut ministro non relinquat spatium temporis, se prius Deo reconciliandi, velut si subito ob urgentem necessitatem esset baptizandus infans, absolvendus moribundus, ne hic ante absolutionem, ille ante baptismum moreretur. Cum enim sacramenta instituta sint pro salute hominum, hoc casu intentioni ac voluntati Christi erit conformius, prius periclitanti homini subvenire.

163. *Dico II.* Probabilius est, non peccare graviter ministrum, qui in statu peccati Eucharistiam solummodo distribuunt. Ita Auctorum communior sententia.

Prob. Nam 1°. obligatio gravis non debet adstrui sine fundamento gravi, et sufficienti: sed tale non videtur a parte adversa afferri. 2°. Sacerdos Eucharistiam solummodo distribuens neque conficit sacramentum, neque Christi personam gerit, neque illius auctoritate immediate sanctificat; sed tantum jam confectum movet localiter illud applicando ori communicantis; in quo non potest dici, committi irreverentiam gravem; sicut juxta omnes non est irreverentia gravis, si sacerdos existens in peccato portet Eucharistiam de loco in locum; si attingat; si gestet e collo pendulam alio; si ea benedicat populo; re ipsa enim distribuendo Eucharistiam plus non facit, quam quod eam localiter deferat ad communicantes. Deinde distribuens Eucharistiam non est necessario ex institutione Christi persona sacra; cum eam olim in primo Ecclesiæ ævo secum domum deferrent laici, eamque sibi ac aliis distribuerent. Quod vero peccetur saltem venialiter, certum est, quia ratio dictat, esse saltem irreverentiam aliquam, in peccati gravis statu dispensare corpus Domini.

E quibus veluti sponte sua fluit, multo minus peccare ministrum graviter, qui in peccati statu existens exercet functiones sacras alias, non sacramentales; cujusmodi sunt chrismatis confectio, benedictio olei infirmorum, consecratio templorum, benedictio abbatum, vestium sacerdotum

lium, aquæ lustralis, cinerum, palmarum, nuptiarum : item cantus solemnus Evangelii a diacono, lectio Epistolæ a subdiacono; eo quod in his similibusque actionibus nulla interveniat sacramenti confectio; nulla meritum Christi dispensatio; nullum opus in se tam sanctum, ut detur obligatio gravis, illud exercendi in gratia.

Nec obstat, quod GRÆC. IX. cap. *Quæsitum*. de cohabit. cleric. et mul. dicat indistincte, Clericum quemlibet pro mortali peccato, quoad se ipsum esse suspensum ab officio; et S. TH. in 4. Dist. 24. a. 3. in solut. q. 5^æ. *Quicumque homo quod sibi competit ex ordine, facit indigne... per hoc mortaliter peccat*; et ibid. ad 4. *quandocumque* (existens in mortali) *exhibet se in aliquo actu ut ministrum Ecclesiæ, mortaliter peccat, et toties mortaliter peccat, quoties hujusmodi actum facit*; neuter enim sumi potest, ut verba sonant, ne, secus, aperte sequatur nimium; et vero sequeretur, graviter peccare ostiarium, qui existens in mortali aperit januam; acolythum, qui in statu peccati gravis deferret ampullas vel lumen; subdiaconum, qui eodem in statu in Sacro solemniter explicaret corporale: at hæc admitti non possunt. Uterque igitur pro qualitate materiæ intelligendus est, scilicet de ministracione, qua simul conficitur sacramentum, vel, quæ responsio Doctori Angelico apta est, si ob improbitatem notoriam detur scandali gravis occasio.

164. *Dico III.* Per se loquendo, citra peccatum grave ex parte ministri sacramentum indigno ministrari non potest. Est comm. et certa cum Doct. Ang. hic q. 80. a. 6.

Indignus vero hic dicitur, qui capax quidem est suscipiendi valide sacramenti, incapax autem obtinendæ per illud gratiæ. Indignitas hæc ex delicto gravi, vel impedimento oritur; estque pro ratione delicti vel publica, et notoria; vel occulta. Delictum autem publicum vel notorium est tale vel facto ipso, vel jure, vel fama communi. Publicum vel notorium, ut dicitur notorietate *facti* est, quod tot præsentibus patratum hominibus, ut nulla queat tergiversatione celari. Publicum vel notorium *jure*; cujus quis in judicio est probatus et declaratus reus. Publicum vel notorium *fama*, quod compluribus innotuit, licet facto ipsi præsentibus non adessent.

Prob. Ex S. Scriptura 1. ad Cor. 4. ubi præcipitur, ut minister fideliter sacramenta dispenset. Ac Matth. 7. monet Christus: *Nolite sanctum dare canibus, neque mittatis margaritas ante porcos*; inter sancta vero religionis Christianæ sacramenta præcipuum locum sibi vindicant. Et ratio est 1°. quia lex naturalis dicat, ut, qui ex officio est dispensator bonorum domini, de iis non disponat, nisi fideliter et juxta voluntatem domini; quæ hic est, ne communicentur indignis. 2°. Religio qua virtus ad hoc specialiter obligat; vi cujus minister cavere tenetur, quoad potest, irreverentiam, quam indigne suscipiens sacramento ejusque auctori infert. 3°. Lex charitatis obligat, non cooperari ad peccatum proximi.

Dixi: *per se loquendo*; excipi enim debet a regula, si peccator occultus petat sacramentum publice; tunc enim præceptum non infamandi proximum præponderat, cum peccator occultus jus ad famam retineat, qua ob delictum occultum nemo spoliari debet.

Nec obstat jus oppositum, quod habet Christus, ne indigna susceptione sacramenti inhonoretur ipse; nam juri huic ex casu dato Christus censetur

cedere gravissimis de causis, proinde nolle, ut iis in circumstantiis infametur peccator; sicuti Christus huic cedit juri, ne violetur sigillum confessionis; et sicut Christus ipse facto proprio cessit, Judæ in cœna ultima præbendo Eucharistiam, quem scientia privata certo sciebat esse furem et proditorem. Ratio igitur a priori ipsa Christi voluntas, quæ inde merito colligitur 1°. ex ejus facto proprio: 2°. quia censendus est ita instituisse sacramenta, eorumque ordinasse ministracionem, ut per ipsam non turbetur pax Ecclesiæ, oriantur scandala, homines avertantur a sacramentorum usu et ministerio; hæc vero sequerentur plane, si minister peccatori occulto sacramentum, dum hoc publice petit, negare deberet; vel enim minister occultum indignum repellens, teneretur eo casu probare indignitatem, vel non. Si primum; hoc sæpissime non posset; itaque ipse incommotis gravissimis esset expositus, quod faceret, ut ministerium redderetur summe odiosum, ideoque illud plerique subire refugerent. Si alterum; susceptio odiosa fieret, quod minister ea ratione, pro libitu, vel passione posset quemvis repellere, et infamare innocentem.

165. *Si dicas* 1°. Præceptum non ministrandi sacramentum indigno est naturale et negativum; ergo obligat semper pro semper.

R. 1°. N. esse purè negativum; sed resolvitur in affirmativum; scilicet prudenter et fideliter sacramenta dispensandi.

R. 2°. *Perm. Ant. D. Cons.* Ergo pro semper obligat, et pro omnibus circumstantiis N. positis simul circumstantiis necessariis C. Inter has autem Christus esse voluit, ut absit scandali periculum et infamia. Sic etiam præceptum non occidendi non obligat in circumstantiis, quibus id necesse foret ad conservandam vitam, quam alter injuste invaderet.

166. *Si dicas* 2°. Posset salvari non tantum fama proximi, sed etiam reverentia sacramenti, et insuper cavere scandalum, si administratio sacramenti simularetur, velut si daretur hostia non consecrata.

R. 1°. Simulata sacramenti administratio illicita est juxta prop. 29. ab INNOCENTIO XI. damnatam, ex qua damnatione certum est, non licere hic simulationem formalem, ac proprie dictam (ut si minister ex intentione decipiendi adstantes poneret actionem sacramentalem sine intentione sacramenti), sed nec materialem, saltem quando adest aliqua vitiosa circumstantia, velut si administratio sacramenti exigatur in contemptum religionis; vel si fiat cum scandalo; hæc enim intrinsece mala sunt.

R. 2°. In nullis circumstantiis dari posse hostiam non consecratam; etsi enim non sit proprie simulatio circa ministracionem sacramenti, quod ibi non est, et cujus nulla pars ponitur; vitiosa tamen accedit circumstantia, eo quod hostia non consecrata exponatur adorationi tum adstantium, tum præcipue illius, qui cum externa saltem reverentia eam suscipiet, proindeque idololatriam externam saltem committeret, quorum utrumque intrinsece malum est; sicut intrinsece malum est, si quis etiam metu mortis adactus a tyranno, thus idolo adoleat, quamvis interne intendat solum se odore pascere, quia scilicet cultum externum idolo exhibet.

167. *Si dicas* 3°. At ex duobus malis minus eligendum est: atqui minus

est malum infamari peccatorem occultum, quam inhonorari sacramentum; ergo. *Prob. min.* Virtus enim religionis erga sacramentum ejusque auctorem virtuti justitiæ, aut charitatis erga proximum præponderat præsertim in Ecclesiæ ministro, ceu dispensatore publico mysteriorum Dei; ergo.

R. *N. min. Ad prob. D. A.* Virtus religionis per se loquendo præponderat C. in positis circumstantiis N. Etsi enim ipsi peccatori expedit potius famæ jacturam pati, quam committere sacrilegium suscipiendo indigne sacramentum; ipsi tamen ministro magis expedit permittere dispensando sacrilegium, quod suscipiens facile vitare posset, si vellet, quam infamare eundem ob rationes concl.; quod in his circumstantiis Christus jure suo cedat, nolique, ut suo potius honori consulatur, ac reverentiæ sacramenti.

ARTICULUS V.

UTRUM IN MINISTRO AD SACRAMENTI VALOREM ALIQUA NECESSARIA SIT INTENTIO?

168. *Præmitto.* Intentio hic est actus voluntatis efficaciter tendentis in objectum aliquod vel habendum vel ponendum ceu finem, hic vero pro voluntate deliberata faciendi sacramentum sumitur. Dico: *deliberata*; voluntas enim nihil imperat, non exit in actum, nisi dirigente intellectu, sive sine cognitione prævia. Hinc in amente, dormiente, ebrio nulla datur intentio. Nullam requiri intentionem faciendi sacramentum, vel quod facit Ecclesia, Lutherus docuit L. de Captiv. Babyl. *Non enim*, ait ibid., *in conferentis tantum, quantum in suscipientis fide vel usu sita virtus baptismi, sicut legitur de quodam mimo per jocum baptizato.* Luthero igitur solus ritus sacramentalis etiam mimice, irrisorie, sicut histriones et mimi sæpe in theatris faciunt fingentes aliorum personas, externe tantum representatus, vel ab amente, ebrio exercitus jam verum sacramentum est.

Conatus quidem Calvinus est in Antidoto Conc. TRID. Sess. 7. Can. 11., item Kemnitius in Exam. Conc. ejusd., tum alii recentiores Calvini discipuli sic emollire Lutheri dogma, ut quidem jocum et irrisionem externam ac manifestam obesse velint sacramenti valori; secus tamen internam et latentem; valereque sacramentum, etsi omnis desit interne animus faciendi, quod facit Ecclesia. Cum enim eorum capitale dogma sit, sacramenta non justificare quemquam virtute sua, sed quatenus representando promissiones divinas excitante in suscipiente fidem, hinc a quocumque, quomodocumque, serio, illusorie ab ebrio, amente ministrentur sacramenta, seclusa quavis intentione faciendi, quod facit Ecclesia, semper tamen, iniquiunt, signa sunt, quibus in nobis excitetur fides.

169. *Dico.* Ad valorem sacramenti necessaria est in ministro intentio perficiendi sacramentum; sive faciendi, quod facit Ecclesia.

Est de fide catholica; TRID. Sess. 7. Can. 11. ita definiente: *Si quis dixerit, in ministris, dum Sacramenta conficiunt et conferunt, non requiri intentionem saltem faciendi, quod facit Ecclesia; anathema sit.* Quod idem jam ante Conc. FLORENT. declaraverat in Decr. Eugenii: *Omnia (Sacramenta) tribus perficiuntur, videlicet rebus tanquam materia, verbis tanquam forma,*

et persona ministri conferentis sacramentum cum intentione faciendi, quod facit Ecclesia. Ac Conc. CONST. Sess. ult. in Constitut. MARTINI V. jubet (Lab. t. 12. p. 269.), ut suspectus de hæresi Wicleffi interrogetur, utrum credat, quod malus sacerdos cum debita materia et forma, et cum intentione faciendi, quod facit Ecclesia, vere conficiat, vere absolvat, vere baptizet et vere conferat alia sacramenta? Quibus dictæ intentionis necessitas supponitur. Nihilominus dogma catholicum et Ecclesiæ definitio ulterius

Prob. I. Ex S. Scriptura. Christus sacramenta instituens eorum ministros constituit dispensatores, 1. ad Cor. 4. *Sic nos existimet homo, ut ministros Christi, et dispensatores mysteriorum Dei:* Item Joan. 20. *Quorum remisissetis peccata, remittuntur eis; et quorum retinueritis, retenta sunt,* Apostolos constituit judices, iisque sacramentorum potestatem tradidit; sed minister, dispensator principis negotium hujus prudenter agere debet ex rationis præscripto; nemo enim mimos, histriones, stultos eligit ministros, aut hos vult illorum more suum gerere negotium: item potestas faciendi, vel non faciendi non est, nisi in iis rebus, quæ ex deliberatione agunt.

Prob. II. Rationibus theologicis: 1°. Ministratio sacramentorum actus moralis est; ergo humano modo, h. e. ex consilio et intentione, debet peragi; vel secus cur homines instituisset Christus sacramentorum ministros, nisi voluisset, ut hominum, non brutorum more agerent. 2°. Si quid ex se indifferens, ac referri ad plura potest, si debeat effici, necesse est, ut per aliquid determinetur ad unum; sed actiones sacramentales ex se adhuc indifferentes sunt, possuntque ad plura alia referri; sic ablutio in baptismo potest exerceri ut naturalis plane, ut est ablutiva, sanativa corporis, item ut sacra; nec dici potest, ablutionem determinari ad sacramentalem per verba: *Ego te baptizo*, etc.; nam et hæc verba indifferentia sunt ad significandam ablutionem tam naturalem corporis, quam sacramentalem; et res igitur et verba per intentionem ministri, cum aliud nihil supersit, determinari debent. 3°. Ministri sunt instrumenta Christi, non qualiacumque, sed animata, ac rationalia, quæ et seipsa movent, quod ex deliberatione et intentione fieri debet.

Prob. III. Ex absurdis sententiæ contrariæ. Sequeretur enim 1°. quod mater vel ancilla baptizaret infantem, quem in balneo lavat a sordibus sub invocatione SS. Trinitatis, qua felix et fausta sit infanti ablutio corporis. 2°. Quod sacerdos ad mensam verba consecrationis ex Scriptura sacra legens, consecraret omnem in mensa præsentem panem. 3°. Quod rebaptizaret, qui in teatro ageret personam Sylvestri Pontificis Constantinum M., aut quicumque alius a Sylvestro fuerit, baptizantis: quæ sane quam ridicula, tam absurda sunt.

170. *Obj. I.* Ex SS. Patribus: 1°. S. AUG. L. 7. de Bapt. contr. Donat. c. 53. dubitat, utrum approbandus esset baptismus, qui totus ludicre, mimice, joculariter tum ex parte ministri tum suscipientis perageretur; atque, ea de re expectandum divinum judicium per alicujus revelationis oraculum; ergo tum temporis nondum credebatur necessaria intentio faciendi, quod facit Ecclesia.

2°. Tract. 5. in Joan. n. 18. idem S. Doctor, *Non timeo*, inquit, *adulterum, non ebrium, non homicidam, quia columbam attendo, per quam mihi dicitur:*